

Entre dades i percepcions: la necessitat de llegir sobre lectura

En el llibre *La lectura. Entre el paper i les pantalles* (Lluch 2018 Barcelona: Eumo Editorial) afirmàvem que el problema de la lectura, com el de l'educació, és que és un tema sobre el qual tothom creu tindre criteri i sabers per dir-ne alguna cosa.

La tradició intel·lectual mediterrània està més orientada a la literatura i l'assaig que a la investigació i a la ciència. Com a conseqüència, escriptors, pares, lectors o personatges amb alguna petita relació amb un llibre ocupen un espai excessiu en el debat sobre la lectura. Per tant, és difícil determinar qui és l'expert per parlar d'aquests temes ja que tothom en sap: tots opinen sobre què o sobre com millorar els índexs baixíssims de lectura; com augmentar la comprensió lectora dels petits o com fer llegir els adolescents.

Això ocorre exactament igual en la premsa, les tertúlies radiofòniques o en alguns despatxos de l'administració.

Ser un *cultureta literari* encara està ben valorat, tenir fills que llegeixen és una marca d'excel·lència i, en alguns casos, fins i tot un argument d'autoritat per instruir un professor o un bibliotecari sobre com fer lectors. Els exemples que un docent, un bibliotecari o un investigador acumulen al llarg de la vida professional en aquest tema són molts i diversos, i els podem compartir durant el seminari.

Polítiques públiques de lectura

La investigació sobre polítiques públiques de lectura ([Martín-Barbero 2011](#)) afirma que:

Per determinar amb exactitud quines accions han de formar part de les polítiques públiques de lectura cal comptar, en primer lloc, amb equips d'investigació que aporten dades concretes per a assegurar-ne l'èxit; en segon lloc, metodologies per al seu disseny, seguiment i avaluació; en ter-

cer lloc, protocols per a la millora i, finalment, indicadors per a la mesura dels objectius i els resultats.

Concretament, l'article de [Lluch et alii](#) (2017) resumeix i reflexiona sobre els reptes a què s'enfronten les polítiques de lectura a partir de la revisió de les principals investigacions i informes institucionals sobre el tema i descriu el procés de treball, les metodologies utilitzades i les línies d'acció prioritàries proposades per al Pla Valencià de la Lectura. La revisió permet extraure algunes conclusions que ajuden a dissenyar aquestes polítiques:

–En primer lloc, l'objectiu principal d'aquestes accions és el de transformar-se en un motor de cohesió social i inclusió, capaç de propiciar la participació ciutadana.

–En segon lloc, els temps per construir les accions de les polítiques de lectura, per acompanyar-les, investigar-les, avaluar-les i reformular-les tenen un ritme propi, ja que la finalitat és canviar les maneres de fer de les persones, és a dir, els consums culturals de la ciutadania.

–A més, les accions han de transformar-se en una experiència vital, tant per al destinatari de la pràctica com per al mediador.

En conclusió, fer polítiques de lectura significa fer explícites les dimensions

socials dels processos culturals, entendre-les com a dinàmiques d'inclusió i de cohesió social, de participació ciutadana i de creixement del capital cultural de les comunitats.

Cal recordar que, a diferència de les mercaderies, les cultures només perviuen si tenen capacitat d'innovació i de formar part de les memòries i de les experiències socials; és a dir, si la lectura és reconeguda com un motor decisiu de la inclusió social i de la participació ciutadana.

El paper de les famílies, dels docents, dels bibliotecaris i dels llibreters

La investigació aporta dades suficients per afirmar que la família és el primer mediador de lectura. El més important. El paper del docent i del bibliotecari està consolidat com els mediadors millors preparats i situats. I el llibreter guanya cada vegada més importància i terreny.

Així doncs, què necessiten per assegurar l'èxit de les accions de promoció de lectura? Quines metodologies han de conèixer per al seu disseny, seguiment i avaluació? Quins protocols han de controlar per millorar-les? Les respostes a aquestes preguntes, en el seminari.